

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kaupunginhallitus 25.05.2026 § 222
9/03.00/2026

Valmistelija

Palvelupäällikkö Kirsi Harju ja hallintoasiantuntija Mikko Nikkilä

Lausuntopalvelu.fi on avoinna lausuntopyyntö, jossa Kokkolan kaupunkia pyydetään lausumaan hallituksen esityksestä laiksi sosiaalihuollon ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta (VN/35729/2023). Lausuntoaikaa on 29.5.2026 saakka.

Oheismateriaalina lausuntoversio hallituksen esityksestä sosiaalihuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esityksessä keskeinen muutos työvoimapalveluiden näkökulmasta on kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain kumoaminen ja sen korvaaminen uudella työikäisten toimintakykyä ja osallisuutta tukevalla sosiaalipalvelulla.

Uudistus liittyy laajempaan tavoitteeseen kehittää työ- ja toimintakykyä edistävien palvelujen kokonaisuutta sekä selkeyttää sosiaalihuollon ja työllisyyspalvelujen välistä työnjakoa.

Esityksen keskeiset muutokset

Kuntouttavan työtoiminnan päättymisen 1.1.2027. Tilalle tulee sosiaalihuoltolain mukainen uusi palvelu, jonka tavoitteena on asiakkaan toimintakyvyn, arjenhallinnan ja osallisuuden vahvistaminen.

Palvelu on vapaaehtoista (ei velvoittava), eikä asiakkaalla ole palveluun subjektiivista oikeutta eikä se ole työsuhteista toimintaa. Sisällöt voivat olla mm. työpajatoimintaa, valmennusta, ryhmätoimintaa ja arjen taitojen harjoittelua.

Vaikutukset työvoimaviranomaisen rooliin

Työvoimaviranomainen ei enää osallistu kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen. Työvoimaviranomaisen rooliksi tulee enemmän asiakkaiden ohjaaminen palveluihin, monialainen yhteistyö hyvinvointialueen kanssa, asiakassuunnitelmien laatiminen ja päivittäminen. Lisäksi työvoimaviranomaiselle ehdotetaan laajempia ilmoitusvelvollisuuksia sosiaalihuollon suuntaan.

Asiakasprosessit ja hallinnolliset muutokset

Nykyinen aktivointisuunnitelma poistuu, mikä vähentää osin hallinnollista työtä. Samanaikaisesti palvelutarpeen arviointi ja suunnitelmien päivitys lisääntyvät ja asiakaskohtainen koordinointi

korostuu. Työvoimaviranomaisten osaamisvaatimukset kasvavat erityisesti monialaisessa työssä.

Vaikutukset työttömyysturvaan

Uudistuksen myötä kuntouttava työtoiminta ei enää vaikuta työttömyysturvaan samalla tavalla ja kulukorvaus uudesta palvelusta poistuu. Uusi palvelu voi täyttää työssäolovelvoitetta. Pidemmällä aikavälillä muutokset voivat lisätä toimeentulotuen tarvetta osalla asiakkaista.

Vaikutukset palvelurakenteeseen

Työ- ja toimintakykyä edistävän palvelun järjestämisvastuu on jatkossa pääosin hyvinvointialueilla, mutta kunnilla (työvoimaviranomaisina) korostuu ohjaava ja koordinoiva rooli. Palvelujen toteutus joustavoituu, mistä todennäköisesti seuraa, että palvelu tulee vaihtelemaan alueellisesti ja se sisältää riskin palveluiden saatavuuden heikkenemisestä, koska se on osittain riippuvainen hyvinvointialueiden tavoista järjestää palvelu. Vaikeasti työllistyvien asiakkaiden palvelukokonaisuuden hajautuminen on keskeinen tunnistettu riski.

Taloudelliset vaikutukset tulevat olemaan merkittäviä, koska uudistukseen sisältyy merkittäviä säästöjä julkisessa taloudessa mm. hyvinvointialueiden rahoitus vähenee ja valtion menot alenevat. Muutoksilla voi olla välillisiä vaikutuksia myös kuntatalouteen, mm. lisääntyvän palveluohjauksen ja toimeentulotukitarpeiden kautta, koska kunnat rahoittavat 50 % toimeentulotukimenoista.

Johtopäätökset työvoimaviranomaisen näkökulmasta

Uudistus muuttaa perustavalla tavalla työvoimaviranomaisen ja sosiaalihuollon työnjakoa. Työvoimaviranomaisen tehtävä siirtyy työ- ja toimintakyvyn palvelun osalta järjestämisestä kohti palveluohjausta, asiakasprosessien koordinoitua ja monialaista yhteistyötä. Samalla korostuu tarve varmistaa asiakkaiden yhdenvertaiset palvelut eri alueilla ja sujuva tiedonvaihto toimijoiden välillä. Lisäksi on huolehdittava riittävät palvelut erityisesti heikoimmassa asemassa oleville.

Oheismateriaalissa esitetyssä kaupungin lausuntoluonnoksessa on esitetty tarkemmin kaupungin kanta ministeriön lausuntopyyntöön.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä kaupungin lausuntoluonnoksen.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.